

U nekoliko potonjih mjeseci Bosna i Hercegovina se opet spominje na naslovnim stranicama ili u udarnim vijestima glavnih svjetskih medija. Neki mediji spominju da je politička kriza u Bosni i Hercegovini dosegla tačku ključanja. Ne isključuju ni mogućnost ratnih sukoba. O čemu se radi?

- Vidite, današnje stanje u Bosni i Hercegovini, makar unekoliko, podsjeća na ono u godinama 1990. i 1991. Tada su u Hrvatskoj polahko počinjali sukobi između Srba (pravoslavaca) i Hrvata (katolika). Sjećam se vremena iz 1991, iz Hrvatske su u limenim sanducima dovozili poginule vojnike Jugoslovenske narodne armije. Sahrane su bile gotovo posvuda u tadašnjoj socijalističkoj Jugoslaviji. Srećom, u današnjoj Bosni i Hercegovini, sada, još nema oružanih sukoba, iako se širi strah među, da tako kažem, običnim ljudima. Kao i nepovjerenje.

Pravo pitanje je: Kako je biti čovjek u BiH?

Ne radi se o narodima, nego o politikama

Naš suradnik, prof. dr. Enes Karić dao je intervju za londonski The Muslim News. Intervju je vodio Ahmed J. Versi, glavni urednik The Muslim Newsa, uz čiju suglasnost i Oslobođenje istovremeno donosi ovaj razgovor

Razgovarao: **AHMED J. VERSI**

A zašto je politička kriza u BiH baš sada kulminirala?

- Neupućeni misle da je Zakon o negiranju genocida, koji je u julu ove godine nametnuo visoki predstavnik Valentin Inzko, glavni uzrok pojave ove krize.

Jačanje desničarskih stranaka i politika u Evropi od prije deset i više godina, kao i vladavina predsjednika Donalda Trumpa, koji nije skrivao svoju antimuslimansku politiku, podsticali su srpske i hrvatske nacionalističke politike da destruktivno djeluju protiv BiH

To nije tako. Nametanje tog zakona samo je od srpskih nacionalista iskorišteno kao povod da kriza kulminira i da se oni srpski političari koji rade protiv Bosne i Hercegovine povuku iz institucija Bosne i Hercegovine. I time

pokažu, po ko zna koji put, svoju bahatost spram ove države od koje dobijaju plaće.

Sinhronizirane politike

Činjenice govore da protiv Bosne i Hercegovine kao države otvoreno, neuvijeno i udruženo već odavno djeluju dvije nacionalističke politike, srpska u većoj i hrvatska u manjoj, ali u dovoljno opasnoj mjeri.

Svaki događaj u BiH koji tim dvjema ogavnim politikama ide naruku biva iskorišten protiv ove države i ove zemlje. Recimo, tokom tri ili četiri protekle godine u BiH se ulijevao veliki broj izbjeglica iz Azije i Afrike. Činjenica da je taj izbjeglički jad većinom muslimanski iskorištena je da se BiH destabilizira kao država. Jer, u regijama BiH gdje te dvije nacionalističke politike donose odluke ili većinski drže totalitarnu vlast nije bilo dozvoljeno da postoje izbjeglički kampovi. Drugim riječima, izbjeglice su bile, u hiljadama, satjerivane uglavnom u one kantone gdje žive bosanskohercegovački muslimani.

Kad kažete "dvije nacionalističke politike, srpska i hrvatska", mislite li na njihove nacionalističke političke stranke u BiH ili i izvan BiH, u Srbiji i Hrvatskoj?

- Činjenice nas obavezuju da ustvrdimo da obje te politike u BiH djeluju povezano i sinhronizirano sa svojim, rekao bih, matičnim politikama u Beogradu i Zagrebu. Kad je posrijedi uloga hrvatskih i srpskih nacionalista u destruiranju Bosne i Hercegovine, među njihovim politikama postoji vrlo velika razina saglasnosti. To znači da se te dvije nacionalističke politike zalažu za to da se na duge staze Bosna i Hercegovina kao država obesmisli. I da se osujeti njezin put u članstvo u Evropsku uniju, da se spriječi ulazak BiH u NATO i tako dalje.

Iako su zbog svoje gnusne uloge u antibosanskom ratu 1992-1995. pokretači i realizatori tih nacionalističkih politika osuđeni (2017. hrvatski, a 2021. i srpski službenici i političari), sve to na Međunarodnom krivičnom sudu u Haagu (ICTY) za krivično djelo nazvano udruženi

zločinački poduhvat, ipak novi izdanci tih nacionalističkih politika i dalje postoje, intenzivno mutiraju i nastavljaju djelovati.

Podsjetimo, Međunarodni sud pravde (ICJ) u Haagu je 2007. godine donio presudu da je u Srebrenici počinjen genocid, paradržavni mehanizmi srpske politike iz 1992-1995, Vojska i policija Republike Srpske, spominju se u presudi kao oni koji su počinili genocid. Ta presuda je samo jedna, iako najvažnija, u nizu haških presuda za genocid. Naime, i na Međunarodnom krivičnom sudu u Haagu u potonjih petnaest godina bilo je nekoliko presuda za genocid počinjen protiv bosanskohercegovačkih muslimana. Ovdje mislim prije svega na presude ratnim zločincima Radovanu Karadžiću i Ratku Mladiću.

Ali, zar nakon Dejtonskog mirovnog sporazuma 1995. nije došlo do relaksiranja odnosa u Bosni i Hercegovini?

- Da, došlo je do relaksiranja. Naime, i samo odsustvo rata i ubijanja nakon potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma iz novembra 1995. značilo je veliko relaksiranje. Potom je međunarodna zajednica (čitaj: Sjedinjene Američke Države i Evropska unija) preko visokog predstavnika (OHR) kao važne institucije zapisane u Dejtonskom mirovnom sporazumu djelovala pozitivno i postignut je veliki napredak u življenju mira, pokrenuta je i ekonomija onoliko koliko se moglo. Obnovljeni su mnogi stanovi i kuće, popravljene su škole, prorađili univerziteti, obnovljeni su ratom srušeni vjerski objekti itd. U godinama nakon potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma ljudi su počeli raditi, putovati i živjeti gotovo mirnodopski. Također, jedan broj izbjeglica vratio se u svoje prijašnje zavičaje.

Međutim, nakon terorističkih napada od 11. septembra 2001, pod utjecajem antimuslimanske histerije, donekle je oslabila pažnja međunarodne zajednice prema Bosni i Hercegovini. Kao posljedica toga snažnije su se javile ove dvije razorniteljske politike o kojima sam već ponešto rekao. S druge strane, jačanje desničarskih stranaka i politika u Evropi od prije deset i više godina, kao i vladavina predsjednika Donalda Trumpa, koji nije skrivao svoju antimuslimansku politiku, podsticali su srpske i hrvatske nacionalističke politike da destruktivno djeluju

The Muslim News

Est. 1989

News and Views of Muslims in the UK

protiv BiH. A one to intenzivno i sinhronizirano rade. U ovim godinama kriza je kulminirala. Sada se ona rasplamsava i uz neskrivenu pomoć ruske, a ponekad i kineske politike. U svemu tome ima jedna islamofobična agenda. A ona se u BiH ispoljava na gotovo isti način na koji se islamofobija i antisemitizam ispoljavaju u velikim zemljama Evrope.

Etnička demokratija

Govoreći i dalje samo činjenicama, očekivalo bi se da su spomenutim presudama međunarodnih sudova (ICJ, ICTY) te dvije nacionalističke politike, srpska i hrvatska, poražene. Ali, to nije tako. Spomenute presude ih nisu vodile katarzi, već i dalje djeluju drugim sredstvima. Uz to, te dvije politike otvoreno i javno negiraju presude međunarodnih sudova. Činjenice govore i sljedeće: Gotovo svi izvještaji visokog predstavnika (OHR) za Bosnu i Hercegovinu, koje on podnosi u Savjetu bezbjednosti, ističu da su upravo srpska i hrvatska nacionalistička politika glavni krivci za stagniranje Bosne i Hercegovine na putu prema Evropskoj uniji i stupanju u NATO.

Možete li reći nešto više o načinima na koje srpski i hrvatski nacionalisti djeluju udruženo protiv BiH?

- Želim da kažem da ovdje govorim o rigidnim politikama, a ne o narodima, Srbima i Hrvatima. Također, u odgovoru na vaše pitanje ne mogu, niti imam prostora da objašnjavam dugu povijest političke i državne pozicije BiH između susjednih zemalja i država, Hrvatske i Srbije.

Također, negiram sve tvrdnje da je u BiH i na Balkanu riječ o nekakvoj višestoljetnoj mržnji među vjorama i narodima. Dugi periodi mira u BiH i na Balkanu opovrgavaju da ovdje postoji nekakva endemska mržnja. Ko ima vremena, neka o tome čita Malcolma Noela i njegovu knjigu "Bosnia, a Short History" i Marka Attilu Hoarea "The Bosnian Muslims in the Second World War, a History". Ta dva djela objektivno prikazuju epohe kroz koje je BiH prošla.

Vratim li se Vašem pitanju, ali i onome što nazivam govorom činjenica, nakon krvavog rata i užasne agresije protiv Bosne i Hercegovine sklopljen je Dejtonski mirovni sporazum u novembru 1995. koji je zvanično potpisan u Parizu

14. decembra 1995. Dayton je značio uspostavljanje mira. I po tome se Daytona svi sjećamo po dobru.

Sve strane potpisnice Sporazuma (tadašnja Savezna republika Jugoslavija, čitaj: Srbija, Republika Hrvatska i Republika Bosna i Hercegovina) prihvatile su i zajamčile državni kontinuitet i suverenitet Bosne i Hercegovine uz, rekao bih, njezino bolno unutarne prestrukturiranje na način da se ta država ubuduće sastoji od dva entiteta: Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine. Potom je, nakon arbitražne odluke, u 2000. godini uspostavljen distrikt Brčko koji je multietnička tvorevina koja pripada Bosni i Hercegovini. Kao posljedica djelovanja užasnog i agresivnog rata protiv BiH, u entitetu Republika Srpska Srbi su postali većina stanovništva, dok su Bošnjaci i Hrvati postali većinsko stanovništvo u entitetu zvanom Federacija BiH.

Kako god je Dejtonski mirovni sporazum značio zaustavljanje rata i pružanje šansi miru, tako je on nosio i ključ razdora. Naime, taj sporazum sadrži i Ustav Bosne i Hercegovine. Sporazumom su predviđene vrlo komplicirane procedure odlučivanja u Parlamentu BiH, u Predsjedništvu BiH itd. Dejtonski mirovni sporazum, rekao bih, nekonvencionalno, afirmira etničku demokratiju na račun građanske. Oni koji su izabrani npr. u Predsjedništvo BiH i u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH redovito su izabrani kao pripadnici srpskog, hrvatskog i bošnjačkog naroda, a nikako kao pripadnici drugih naroda ili kao građani. Kasnije je Evropski sud za ljudska prava iz Strasbourga donio odluku da i Jevreji i Romi, odnosno i drugi građani, imaju pravo da budu izabrani u Predsjedništvo BiH i u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH. Nažalost, u praksi se te odluke Suda ne provode.

U BiH kakva je danas vrlo sporo se razvijaju stranke sa multinacionalnim sastavom. Upravo te stranke bile bi jedna od garancija promjene stanja i zakonodavstva, to jest da u parlamentima budete izabrani kao građani, kao i da vas biraju građani. Ali, predsjednik Alija Izetbegović je morao potpisati Dejtonski mirovni sporazum, morao je prihvatiti takve odluke, jer Dayton je značio da mi Bošnjaci ili, ako hoćete, mi bosanskohercegovački muslimani, preživimo.

(Ne)humano preseljenje

Sjećam se vrlo dobro posjeta Richarda Holbrookea Vladi Bosne i Hercegovine 1995. godine, tada sam bio ministar obrazovanja i nauke. Za vrijeme tih posjeta uglednog američkog diplomate, dok je pripremao Dejtonsko zasjedanje, predsjednik Alija Izetbegović i premijer Haris Silajdžić insistirali su kod gospodina Holbrookea, tražili su od njega da Bosna i Hercegovina ostane kao jedna međunarodno priznata država sa demokratskim uređenjem. "Bolje je sa Srbima i Hrvatima dijeliti vlast, negoli dijeliti teritoriju Bosne i Hercegovine", govorila su obojica Holbrookeu.

Kažete da je Dejtonski mirovni sporazum bio bolan kompromis, također, kažete da su klice političkog razdora prisutne u njemu. Možete li to dodatno objasniti čitateljstvu našeg lista u Ujedinjenom Kraljevstvu?

- Sva objašnjenja koja dajem su, naravno, zasnovana i na činjenicama i na iskustvu dugom dvadeset i šest godina. Običnim jezikom kazano, Dejtonski mirovni sporazum krajem novembra 1995. značio je da probosanska politička strana prihvata uspostavljanje Republike Srpske kao integralnog dijela Bosne i Hercegovine, a prohrvatska strana prihvataju daljnje državno postojanje i državni kontinuitet i međunarodni subjektivitet Bosne i Hercegovine. Richard Holbrooke, glavni moderator u pregovorima u Daytonu, radio je možda više od godinu na tom kompromisu. Imamo li u vidu da je u Bosni i Hercegovini trajao surov rat (1992-1995) i - kao što će se pokazati u kasnijim odlukama Međunarodnog suda pravde i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju - da je nad bosanskohercegovačkim muslimanima počinjen i genocid (npr. Srebrenica), Dejtonski mirovni sporazum se morao potpisati.

Ali, kao što sam već nešto o tome rekao, taj sporazum predviđa niz institucionalno ugrađenih blokada pri funkcioniranju države i odlučivanju u Predsjedništvu i Parlamentu. Te blokade su, ako tako mogu reći, omo-

U ovim godinama kriza je kulminirala. Sada se ona rasplamsava i uz neskrivenu pomoć ruske, a ponekad i kineske politike. U svemu tome ima jedna islamofobična agenda. A ona se u BiH ispoljava na gotovo isti način na koji se islamofobija i antisemitizam ispoljavaju u velikim zemljama Evrope

gućene samim zakonima. Zato su neki ironično rekli da je Sporazum iz Dayton "luđačka košulja na državi Bosni i Hercegovini". Ali, i luđačka košulja je bolja od strašnog rata i genocida.

Rečeno običnim jezikom, građani koji u BiH izlaze na izbore imaju utisak da izlaze kao građani, a, ustvari, Dejtonski ustav BiH i sva dejtonska struktura odlučivanja u njima gleda samo narode, etnose.

Nadalje, postoji takozvano entitetsko odlučivanje. A to, prevedeno u obični jezik, znači da uvijek nekoliko izabranih parlamentaraca iz nekog entiteta može potegnuti veto! Entitetsko odlučivanje često se, ili uvijek, praktično kao etničko odlučivanje. Na kraju, nakon svih blokada ovih proteklih godina, imate osjećaj da je svrha Parlamentarne skupštine BiH u tome da ne donosi zakone, a ne da ih donosi!

Ali, sada da Vas pitam: Kako je biti musliman u BiH?

- Dopunio bih Vaše pitanje i sa dva dodatna: Kako je biti katolik u BiH? Kako je biti pravoslavac u BiH? Ili Jevrej? Ili Rom? Zapravo, pravo pitanje je: Kako je biti čovjek u BiH?

Krenimo redom. U BiH su se od 1992. dogodila velika i nasilna demografska pomjeranja. Katolici su, tajnim dogovorima srpsko-hrvatskih nacionalističkih politika, iseljeni iz plodne bosanske regije zvane Posavina, a bilo ih je tu nekada stotinu i trideset hiljada. Sada i tu jedva da ih ima nekoliko hiljada. S druge strane, pravoslavci, njihov stotinu i pedeset hiljada, pa i više, iseljeni su iz Republike Hrvatske, ili su djelovanjem vojne operacije

Mi smo muslimanski Evropljani i mi smo evropski muslimani

"Bolje je sa Srbima i Hrvatima dijeliti vlast, negoli dijeliti teritoriju Bosne i Hercegovine", govorila su obojica Holbrookeu

zване Oluja 1995. prognani iz Republike Hrvatske. Naravno, prethodno su u Republici Hrvatskoj tokom 1991-1992. godine snage pobunjenih Srba protjerale Hrvate iz krajeva koje su zaokružili kao svoje "srpske krajine".

Međunarodnoj zajednici je odavno poznato djelovanje i sklapanje tajnih sporazuma i dogovora između srpskih i hrvatskih nacionalističkih politika, a poznati su joj i njihovi sporazumi koji nastoje destruirati BiH. I ptice na grani znaju da su postojali tajni dogovori "o humanom preseljavanju naroda" između hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana i srpskog predsjednika Slobodana Miloševića. Je li to "humano preseljavanje" bilo i na račun BiH? Naravno da jeste.

Antislamski stavovi

Što se tiče bosanskohercegovačkih muslimana, oni su u stotinama hiljada protjerani sa teritorija onog što se danas zove Republika Srpska, a mnogi su i pobijeni u desecima hiljada. Također, protjerivani su i iz mnogih regiona gdje je bila vladavina takozvane Herceg-Bosne ili hrvatske secesionističke teritorije stvorene u ratu. Spominjao sam već da je Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju u Haagu donio presude da su i hrvatska i srpska nacionalistička politika, to jest njihovi dužnosnici, počinile ratne zločine protiv bosanskohercegovačkih muslimana, krivična djela zvana udruženi zločinački poduhvat. Molim vas, to su zvanične odluke uglednih svjetskih sudskih instanci. Moramo te sudske odluke spominjati, jer upravo te odluke stoje kao velika brana potpunom zatiranju muslimana u BiH i na Balkanu.

Nadalje, pravoslavci su u Federaciji BiH manjina, i sigurno je da imaju znatnih poteškoća. Ali, pravoslavce je na status manjine u Federaciji BiH svela srpska nacionalistička politika, jer ona je tražila da se oni iselesu u Republiku Srpsku. To međunarodne sudske instance znaju. Katolici i muslimani u Republici Srpskoj su u statusu drugorazrednih ili trećerazrednih manjina, jer postoji bahata politička ortodoksizacija državnih i društvenih institucija u Republici Srpskoj. Iako bi život mogao biti bolji u Federaciji BiH, tu je status muslimana i katolika, kao i preostalih pravoslavaca, moglo bi se reći, zadovoljavajući.

Ali, depopulacioni procesi u BiH i dalje se nastavljaju, mladi ljudi odlaze u Evropsku uniju, većinom u Njemačku. Odlaze svi, i Srbi i Hrvati i Bošnjaci... Neke procjene govore da samo u Sjedinjenim Američkim Državama ima blizu dvjesto pedeset hiljada bosanskohercegovačkih muslimana ili Bošnjaka. Od njih malo ko da će se ikada vratiti u BiH.

Zašto je islamofobija u toj mjeri preovlađujuća na Balkanu?

- Tokom ovih nekoliko potonjih desetljeća opća klima na Balkanu je anti-muslimanska. U novijim interpretacijama kod pravoslavnih intelektualaca imate vrlo naglašene antiislamske stavove. Također, ima jedna snažna struja svećenika u Srpskoj pravoslavnoj crkvi koja podržava islamofobiju. Naravno, ima mnogo pravoslavnih svećenika koji se protive islamofobiji. Kao i srpskih intelektualaca, ali njihov glas još je slab, iako je važan, naravno.

Zamislite samo kako je biti musliman u BiH i na Balkanu ako se na stadionima u Republici Srbiji i u bh. entitetu Republika Srpska do neba ore skandiranje: "Nož! Žica! Srebrnica!". To uzvikuju mladi ljudi. Neko ih uči da je takva ideologija "krvi i tla" dobra! Kako da se vi onda kao musliman osjećate mirno i spokojno?! Kako da vi uputite svoje dijete u školu? Kako da vi putujete, da idete u džamiju, da pokažete ime iz svoga pasoša na granici? Recite mi: Kako?

Apsurdno je da i demokratija, na neki način, doprinosi islamofobiji na Balkanu. Evo vam samo dva primjera. Kad se održavao referendum za nezavisnost Republike Crne Gore, organiziran 2006. godine, odlučujuću prevagu da Crna Gora stekne nezavisnost donijeli su glasovi manjina, to jest Bošnjaka i Albanaca (čitaj: muslimana). Njihovi glasovi su, uz glasove Crnogoraca, donijeli nezavisni status Republici Crnoj Gori. To je značilo da će biti više demokratije. Ali, u godinama poslije muslimani u Crnoj Gori imali su problema jer su ih tamošnji srpski nacionalisti provocabili zbog takvog izjašnjavanja na referendumu.

Jedan drugi primjer je, također, važan. Kad je gospodin Mladen Ivanić bio 2014. izabran za člana Predsjedništva BiH iz izborne jedinice Republika Srpska, iz tamošnje vladajuće stranke SNSD, čijeg je kandidata gospodin Mladen Ivanić izbornom pobijedio, više

puta su prigovorili Ivaniću da je izabran glasovima Bošnjaka (čitaj: muslimana) koji žive u Republici Srpskoj!

Naravno, sa stanovišta činjenica SNSD je bio u pravu. Ali sa stanovišta demokratije, nije. Bošnjaci u Republici Srpskoj u velikoj većini glasali su za gospodina Mladena Ivanića jer njegova retorika ne sadrži uvredljive izjave o muslimanima, on u svojim izjavama ne napada džamije niti ezane itd. To su bili presudni razlozi pa je tamošnja bošnjačka manjina smatrala da svoje glasove treba dati Ivaniću. Međutim, u istupima mnogih srpskih nacionalista mogu se prepoznati islamofobična opredjeljenja. Jer, za Boga miloga, zar to Bošnjaci (čitaj: muslimani) mogu na izborima kao građani - i u demokratskoj proceduri - donijeti nekom Srbini izbornu pobjedu, pa makar se radi o presudnih desetih hiljad glasova?

Strah od evropske desnice

Dodao bih ovome još i sljedeće: Uvijek je bilo normalno da gradonačelnik Sarajeva bude Srbin ili Hrvat ili Bošnjak ili Jevrej, kako se kome osmehne sreća. Ali, naprimjer, danas taj gradonačelnik Srbin ili gradonačelnik Hrvat od rigidnih nacionalističkih političara srpstva ili hrvatstva biva izložen podsmijesima i prigovorima da se "prodao muslimanima" itd. Naravno, izazovima ovakvih nedemokratskih ponašanja često ne mogu odoljeti ni oni koji protežiraju bošnjačku nacionalnu politiku. Takvi smatraju da gradonačelnik Sarajeva uvijek treba biti Bošnjak.

Šta mislite kako će se stvari sa BiH odvijati u narednom periodu?

- Političko stanje u Bosni i Hercegovini sada je vrlo teško. Kao, uostalom, i ekonomsko. Covid-19 je odnio mnoge živote. Već sam pokušao objasniti zašto država ne djeluje u punom kapacitetu i zašto građanima ne služi kao dobar servis. Ali, nastojim biti realan, a tome me naučilo i moje iskustvo iz rata. U jedno sam siguran, bosanskohercegovački muslimani, političke partije kojima oni daju ton, kao i Islamska zajednica u BiH, te razna kulturna udruženja u kojima su većinom bosanskohercegovački muslimani, dakle, najveća većina nas opredjeljena je za Bosnu i Hercegovinu kao inkluzivnu državu i za BiH kao demokratsko, inkluzivno i pluralno društvo. Nama

život u multilateralnoj državi i društvu nije nepoznanica i pluralna BiH nama nije niti strana niti je smatramo prijetnjom. Mi želimo biti dio Evropske unije. U nju polazemo svoje nade, ali nas je strah evropske desnice koja crvotoči Evropsku uniju.

U susretima sa Evropljanima mi to ističemo. I od Evrope, to jest Evropske unije, očekujemo pomoć. Ali od Amerike. Ja na to osobno podsjećam Evropljane. I kažem im: Da li se pred vama smijem usuditi pa vam reći sljedeće: Opkoljeno Sarajevo 1992. nije se baš mnogo razlikovalo od opkoljene Granade 1492. godine. Pet stotina godina nakon Granade mislili smo da je i Sarajevu došao kraj. Ali, mi, bosanskohercegovačke patriote, nismo dali da Sarajevo padne 1992. godine, branili smo demokratsku Bosnu i Hercegovinu, branili smo pluralno Sarajevo.

Negiram sve tvrdnje da je u BiH i na Balkanu riječ o nekakvoj višestoljetnoj mržnji među vjerama i narodima. Dugi periodi mira u BiH i na Balkanu opovrgavaju da ovdje postoji nekakva endemska mržnja. Ko ima vremena neka o tome čita

Nismo rušili ni pravoslavne ni katoličke crkve, niti njihove hramove. Naša državna bosanskohercegovačka politika, naša državna bošnjačka politika, na međunarodnim sudovima (ICJ i ICTY) nije osuđena ni za genocid, ni za udruženi zločinački poduhvat protiv Srba i Srbije, a niti Hrvata i Hrvatske. Pa zar, onda, mi nemamo veliki moralni kredit da punim ustima kažemo: Da mi smo muslimanski Evropljani i mi smo evropski muslimani?! I mi imamo pravo da opstanemo u Evropi! Ovim insistiranjem na našem evropejstvu želim istaknuti i to da i mi imamo naša prava na Evropu kao i naša prava na naša definiranja Evrope!

Taj kredit mi imamo, naravno! I uvijek ćemo podsjećati evropsku i svjetsku javnost na to da su bosanskohercegovački muslimani i bosanskohercegovačke patriote branili i odbranili pluralnu i demokratsku Bosnu i Hercegovinu. Evo, i ovaj intervju je jedan moj skromni doprinos tome!